

Jätehuoltomääräysten biojätteen erilliskeräystä koskevien vaatimusten muuttaminen

JLTK 21.05.2024 § 123

Valmistelija

Jätehuoltoinsinööri Pirkko Räikkönen, 044 417 4612,
pirkko.raikkonen@savonlinna.fi

Selostus

Savonlinnan seudun kunnissa on Savonlinnan Seudun Jätehuolto Oy:n perustamisen jälkeen ollut yleinen biojätteen lajittelu- ja erilliskeräysvelvollisuus. Jätelain muuttamisesta annetun lain (714/2021) voimaantultua ja bio- ja pakkausjätteiden kuljetusten järjestämisen siirryttyä Savonlinnan Seudun Jätehuolto Oy:lle (nyk. Kierrätysyhtiö Rippee), on alueellisen jätelautakunnan päätöksellä 22.2.2022 § 4 rajattu biojätteiden kiinteistökohtaisen jätteenkuljetuksen alue Enonkoskella, Rantasalmella ja Savonlinnassa virallisiin taajamiin ja niiden välisten kulkureittien varrelle (kuljetusalueet on esitetty jätehuoltomääräysten liitteenä A.). Kiinteistöt, joille ei ole tieyhteyttä, rajattiin kiinteistökohtaisen jätteenkuljetuksen ulkopuolelle. Jätelautakunnan päätöksen selostustekstin mukaan kiinteistöille, jotka jätelautakunnan päätöksellä rajataan kunnan järjestämän kiinteistökohtaisen bio- ja pakkausjätteiden kuljetuksen ulkopuolelle, voivat niiden haltijat järjestää erilliskerätyn biojätteen ja pakkausjätteen kuljetuksen sopimalla siitä yksityisen palveluntarjoajan kanssa. Jätelautakunnan päätös 22.2.2022 § 4 sekä kartta kuljetusalueista kokouksen oheismateriaalina.

Sulkava liittyi jätelautakuntaan 1.1.2023 alkaen, ja Sulkavan kunnanhallitus on toiminut 31.12.2022 asti Sulkavan kunnan jätehuoltoviranomaisena. Sulkavan kunnanhallitus on jätelain muuttamisesta annetun lain toimeenpanemiseksi tehnyt päätöksen 8.2.2022 § 27. Päätös on *"Sulkavan kunnan alueella aloitetaan biojätteen kuljettaminen kunnan järjestämänä kuljetuksena 19.7.2023 kaikilla kiinteistöillä, jotka eivät ole ilmoittaneet biojätteen kompostoinnista. Myös kunnan palvelutoiminnan biojätteet siirtyvät kunnan järjestämään kuljetukseen. Kuljetukset kilpailutetaan Savonlinnan seudun jätehuolto Oy:n toimesta. Biojätteen erilliskeräykseen voi liittyä jätehuoltomääräysten mukaisesti ja ilmoittamalla liittymisestä Savonlinnan Seudun Jätehuolto Oy:lle. Kunnan alueella tehdään kompostointirekisteri vuoden 2022 aikana, minkä mukaan Sulkavan taajama-alueen ja siirtymäreitin väliset kiinteistöt liitetään biojätteen erilliskeräykseen, ellei kiinteistöllä ole erilliskeräystä tai vaihtoehtoisesti kompostoria."* Sulkavan kunnanhallituksen päätöksessä ei ole erikseen avattu, miten biojätteen kuljetukset hoidettaisiin tämän alueen ulkopuolelle jäävien kiinteistöjen osalta. Sulkavan kunnanhallituksen päätös 8.2.2022 § 27 sekä kartta kuljetusalueesta kokouksen oheismateriaalina.

Heinäkuussa 2023 biojätteiden kuljetukset siirtyivät kunnallisen Kierrätysyhtiö Rippeen hoidettavaksi ja Savonlinnan seutukunnalla on sen jälkeen noussut esille biojätteen erilliskeräysvelvollisuuden ja biojätteen kuljetuksiin liittyvä ristiriita. Oheismateriaalina on erilliskeräykseen ja Rippeen kilpailuttamaan jätteenkuljetukseen liittyviä sähköpostiviestejä. Kunnallinen yhtiö tarjoaa biojätteen kiinteistökohtaista kuljetuspalvelua rajatulla alueella, mutta tämän alueen ulkopuolella sijaitseville asuinkiinteistöille ei ole saatavilla palvelua yksityisiltä palveluntarjoajilta. Biojätteen (pl. puutarhajäte) erilliskeräystä ei ole myöskään järjestetty alueellisena keräyksenä. Jätehuoltomääräysten mukaan kaikilla kiinteistöllä on kuitenkin järjestettävä biojätteen erilliskeräys, minkä voi korvata kompostoimalla kiinteistöllä syntyvän biojätteen omatoimisesti.

Jätehuoltomääräysten 16 §:sä veloitetaan kaikki asuinkiinteistöt erilliskeräämään biojätteet huolimatta siitä, sijaitseeko kiinteistö taajamassa vai ei. Pykälän 16 kohdassa ei ole rajattu erilliskeräysveloitetta taajamiin ja jätehuoltomääräysten liitteen A keräysalueeseen. Nykytilanteessa kyseisellä jätehuoltomääräysten veloitteella liite A ei ole lainmukainen biojätteen osalta tai ainakin sen ulottuvuus on määriteltävä uudelleen jätehuoltomääräyksiin.

Kuntaliitosta on ehdotettu ristiriidan poistamista rajaamalla biojätteen erilliskeräysveloite kaikkiin kuljetusalueella sijaitseviin kiinteistöihin (tai taajamiin) tai toteamalla, ettei liite A päde biojätteen osalta. Toinen vaihtoehto on muokata kuljetusalueita siten, että kunnan jätelaitoksen palvelualue on laajempi, mutta se on kannattavinta tehdä jätelaitoksen kanssa yhteistyössä siten, että myös kustannusvaikutukset otetaan huomioon sekä vaikutukset urakoihin. Jälkimmäisestä vaihtoehdosta suositellaan neuvottelemaan jätelaitoksen kanssa.

Jos erilliskeräysvelvollisuutta ei rajata nykyisestä, tulee kunnan jätelaitoksen jätelain mukaan tarjota palvelu kaikille toimialueen asuinkiinteistöille, jotka eivät kompostoi sijainnista huolimatta. Jätelainsäädännön nojalla kompostointi on vaihtoehto veloitetulle biojätteen erilliskeräykselle, ja jos joku ei halua kompostoida kiinteistöllään syntyviä biojätteitä, niin kunnan on tarjottava kuljetuspalvelu kyseiselle kiinteistölle ja kiinteistön on otettava biojäteastia. Palvelua ei voi jättää jätelain 41.3 §:n varaan olettaen, että asukas sen tilaa itse. Ko. pykäläkohta koskee vain niitä kiinteistöjä, jotka eivät kuulu 15 §:n 3 momentin nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitettujen erilliskeräysveloitteiden tai kunnan 91 §:n nojalla antamien jätehuoltomääräysten mukaan kiinteistökohtaisen erilliskeräyksen piiriin. Lisäksi tulee huomioida Kierrätysyhtiö Rippeen nykyiset kuljetusurakat ja urakka-alueet, joiden laajentamisella ilman kuljetusten uudelleen kilpailuttamista voi olla haitallisia vaikutuksia sekä Rippeelle että sen kilpailuttamille urakoitsijoille.

Asiaa on pohdittu Enonkosken, Rantasalmen, Savonlinnan ja Sulkavan kuntien ympäristönsuojeluviranomaisten, Itä-Suomen ELY-keskuksen ja jätehuoltoinsinöörin keskinäisessä palaverissa 19.3.2024. Viranomaisia edustaneet viranhaltijat ovat yhteisesti todenneet, että biojätteen erilliskeräysvelvollisuus voidaan poistaa taajamien ulkopuolisilta kiinteistöiltä, mutta lajitteluvelvollisuus olisi säilytettävä jätehuoltomääräyksissä. Tällöin on kuitenkin pohdittava sitä, että sekajäteastian tyhjennysväliä saatetaan joutua lyhentämään ainakin kesäaikana (jos biojätettä ei erilliskerätä eikä kompostoida kiinteistöllä). Biojätteen erilliskeräysvelvollisuuden rajaamisen vaikutukset ja muutostarpeet jätehuoltomääräyksiin tulee kartoittaa.

Esittelijä	Jätehuoltoinsinööri Räikkönen Pirkko
Päätösehdotus	Jätelautakunta merkitsee selostusosan mukaisen jätehuoltomääräysten päivitystarpeen tiedoksi. Lisäksi jätelautakunta päättää selvittää tarkemmin, mitkä olisivat suppeamman biojätteen erilliskeräyksen hyväksymisen aiheuttamat muut muutostarpeet jätehuoltomääräyksiin.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.
Tiedoksi	Enonkosken kunnan ympäristönsuojeluviranomainen Etelä-Savon ELY-keskus Jätehuoltoinsinööri Kierrätysyhtiö Rippee

Rantasalmen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen
Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen
Sulkavan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

Toimenpiteet

Jätehuoltoinsinööri

JLTK 19.11.2024 § 35
471/11.01.06.05/2024

Valmistelija

Jätehuoltoinsinööri Pirkko Räikkönen, 044 417 4612,
pirkko.raikkonen@savonlinna.fi

Selostus

Biojätteen erilliskeräysvelvollisuuden poistamisen aiheuttamia muita jätehuoltomääräysten muutostarpeita on kartoitettu viranhaltijatyönä. Suurimmat yksittäiset vaikutukset olisivat:

- Sekajäteastian pisimmän sallitun tyhjennysvälin lyhentäminen
- Kompostointirekisterin ylläpitoon ja kompostointia koskevien ilmoitusten käsittelyyn suunnattavien resurssien lisääminen

Jos biojätettä ei velvoiteta erilliskerättävän, on oletettava että biojäte päätyy sekajäteastiaan. Biojätteen herkän pilaantuvuuden vuoksi ja ympäristöhaittojen ehkäisemiseksi olisi välttämätöntä rajata sekajäteastian tyhjennysväli kesäajaksi kahteen ja talviajaksi neljään viikkoon. Jätehuoltomääräyksillä erilliskeräysvelvollisuus rajattaisiin taajamiin, ja vapaaehtoisesti biojätteen erilliskeräyksen voi järjestää haja-alueella, jos Kierrätysyhtiö Rippee tarjoaa palvelun. Palveluntarjonnassa Rippeen on huomioitava nykyiset urakkasopimukset. Tällöin hinta määräytyisi mitä todennäköisimmin jätetaksan mukaisin tyhjennysmaksuin kuljetusreittien varrella oleville kiinteistöille, ja kuljetusreitit ulkopuolelle jäävien kiinteistöjen osalta tyhjennysmaksun lisäksi olisi osoitettava Rippeen tarkoituksenmukaiseksi katsoma lisäpalvelumaksu. Mikäli Rippee ei tarjoa palvelua (esim. kiinteistö ei sovi urakkasopimuksen mukaisesti kilpailutetuille reiteille), kiinteistön haltija voi tilata biojätteen kuljetuspalvelun yksityiseltä palveluntarjoajalta. Palveluntarjoajan on oltava hyväksytty jätehuoltorekisteriin, ja biojäte on kuljetettava Kierrätysyhtiö Rippeen osoittamaan vastaanottoaikaan.

Nykyistä kompostointirekisteriä hyödyntäen olisi tarkoituksenmukaista mahdollistaa tyhjennysvälin pidentäminen kahdeksaan viikkoon, jos biojätteen kompostoi asianmukaisesti kiinteistöllä tai se kerätään erikseen kiinteistöltä. Tällöin on myös etsittävä ratkaisua, jolla biojätteen kompostointia koskevat tiedot olisivat mahdollisimman yksinkertaisesti ja ajantasaisina jaettavissa tarpeellisilta osin sekajätteen kuljetuspalveluja asukkaille tarjoavien kuljetusyritysten käytettävissä. Ratkaisu tähän voisi olla kompostointi-ilmoitusten käsittely siten, että ilmoittajalle annetaan viranomaisesta kirjallinen vastaus koskien kompostoinnin asianmukaisuutta. Hyväksytyyn ilmoituksen myötä sekajäteastian tyhjennysvälin voisi sopia kuljetusyrityksen kanssa kahdeksaan viikkoon. Automaattisen päätöksenteon ratkaisut tai yhteistyö rekisterin tietoteknisten ratkaisujen osalta Kierrätysyhtiö Rippeen kanssa voisi mahdollistaa muutosten toteuttamisen jätehuoltoviranomaisen käytettävissä olevilla resursseilla.

Kompostointi-ilmoituksilla ei olisi vaikutusta kunnan tai muun toimijan järjestämien yleisten sekajätteen alueellisten keräyspisteiden tyhjennysväleihin, jotka jatkossa määräytyisivät sillä olettamalla, että

biojätettä päätyy sekajäteastiaan. Esimerkiksi tiehoitokuntien osakkailleen järjestämän jätteenkeräyksen osalta on todella hankalaa seurata, mitkä kiinteistöt ovat liittyneet yhteiseen keräykseen, ja onko niistä kaikista voimassa olevat kompostointi-ilmoitukset. Tämän vuoksi niiden tyhjennysväliä lyhenisivät muutosten myötä kesäaikana kahteen ja talviaikana neljään viikkoon.

Lyhennettyjen tyhjennysvälien aiheuttaman taloudellisen vaikutuksen kompensoimiseksi voisi olla syytä rajata jätehuoltomääräysten kesäaika (nyt 1.5.-31.10. välinen aika) viikoille 18-40, jolloin kesäaika alkaisi huhti-toukokuun vaihteessa ja päättyisi lokakuun ensimmäisen viikon jälkeen. Tällä olisi vaikutusta vain kesäaikana käytössä olevien kiinteistöjen jätteenkuljetuksen järjestämisvaatimukseen (jätehuoltomääräysten § 25) sekä välillisiä vaikutuksia jätteenkuljetuksen keskeyttämistä koskeviin määräyksiin ja poikkeuslupien käsittelyyn. Useimmat ajonohjausjärjestelmät toimivat viikkopohjaisesti, ja tällaista muutosta on esitetty aiempien jätehuoltomääräysten päivitysten yhteydessä.

Sekajäteastian tyhjennysvälin pidentämismahdollisuus 12 tai 16 viikkoon voitaisiin ennalta arvioiden säilyttää jätehuoltomääräyksissä nykyisin edellytyksin.

Edellä mainitut muutostarpeet vaikuttaisivat mm. jätehuoltomääräysten pykäliin 6 (momentit 2-3), 14 (momentti 2), 16, 17 ja 25. Varsinaista muutosesitystä valmisteltaessa voi ilmetä muutostarpeita myös muihin pykäliin.

Jätehuoltomääräysten § 24 momentin 7 vaatimuksen (biojätteen keräysvälineen sisään tulee sijoittaa märkäluja säkki) poistaminen on myös ajankohtaista biojätteen käsittelylaitosten toiminnan edistämiseksi. Biojäte edellytetään jo nyt pakattavan ennen niiden laittamista jäteastiaan, joten erillinen suojasäkki ei tuo kustannuksiinsa nähden riittävää lisäarvoa. Suuret märkälujat säkit eivät hajoa riittävän nopeasti, jotta käsittelylaitoksella ne saataisiin murskaimella riittävän pieniksi kappaleiksi. Aloite säkin poistamiseksi on tullut jätehuoltoviranomaiselle Kierrätysyhtiö Rippeeltä, joka on vastuussa kerätyn biojätteen käsittelystä.

Yritysvaikutusten arviointi	Arviointilomake on oheismateriaalina
Esittelijä	Jätehuoltoinsinööri Räikkönen Pirkko
Päätösehdotus	Jätelautakunta päättää, että selostustekstin mukaisten jätehuoltomääräysten päivitystarpeiden pohjalta laaditaan esitys jätehuoltomääräysten päivittämiseksi. Biojätteen erilliskeräysvelvollisuuden rajaamisen yhteydessä kuljetusaluerajaus tarkistetaan jätehuoltomääräysten 16 § 2 momentin mukaisesti ja valmistellaan Kierrätysyhtiö Rippeetä kuullen.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.
Tiedoksi	Enonkosken kunta Etelä-Savon ELY-keskus Kierrätysyhtiö Rippee Rantasalmen kunta Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen Sulkavan kunta
Toimenpiteet	Jätehuoltoinsinööri